

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 167/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2016 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., Karadžičova 17, Bratislava, zastúpenej advokátom Mgr. Miroslavom Vilímom, Michalská 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 14 C 49/2014-36 zo 14. apríla 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 Co 848/2014-52 z 11. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2015 doručená sťažnosť spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., Karadžičova 17, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 49/2014-36 zo 14. apríla 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 Co 848/2014-52 z 11. júna 2015, ktorou sťažovateľka žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa, Wüstenrot poisťovňa, a. s. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo rovnosti účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota, č. k. 14C/49/2014-36 zo dňa 14. 04. 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 116Co/848/2014-52 (správne č. k. 16 Co 848/2014-52, pozn.) z 11. 06. 2015 boli porušené.

2. Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota, č. k. 14C/49/2014-36 zo dňa 14. 04. 2014 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 116Co/848/2014-52 (správne č. k. 16 Co 848/2014-52, pozn.) z 11. 06. 2015 sa zrušujú a vec sa vracia súdu prvého stupňa (Okresnému súdu Rimavská Sobota) na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 355,72 €.“

Ako zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a jej príloh vyplynulo, sťažovateľka bola ako žalobkyňa účastníčkou konania pred okresným súdom sp. zn. 14 C 49/2014, v ktorom sa proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ako žalovanej (ďalej len „žalovaná“) domáhala zaplata 161,70 € s 9,25 % úrokom z omeškania ročne od 28. apríla 2012 až do zaplata. Svoju žalobu sťažovateľka odôvodnila tým, že žalovaná uzatvorila so sťažovateľkou 15. novembra 2010 poisťnú zmluvu č. 109/382139-0, ktorej predmetom bolo investičné životné poistenie pre zdravie a dôchodok s účinnosťou od 1. novembra 2010 do 31. októbra 2040. Touto zmluvou sa žalovaná zaviazala platiť sťažovateľke mesačné poisťné 33 €, napriek tomu žalovaná túto povinnosť za obdobie od 1. decembra 2011 prestala plniť. Podľa názoru sťažovateľky poisťná zmluva zanikla 27. apríla 2012 v dôsledku nezaplata dlžného poisťného žalovanou napriek výzve sťažovateľky v zmysle § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka v platnom znení, podľa ktorého poistenie zanikne aj

tak, že poistné za ďalšie poistné obdobie nebolo zaplatené do jedného mesiaca odo dňa doručenia výzvy poisťovateľa na jeho zaplatenie, ak nebolo poistné zaplatené pred doručením tejto výzvy. Žalovaná tvrdila, že si nepamätá, že by jej bola doručená výzva na zaplatenie dlžného poistného z 15. marca 2012 ani oznámenie sťažovateľky zo 4. mája 2012 o zániku poistenia a spochybnila deň zániku poistnej zmluvy tvrdený sťažovateľkou (27. apríla 2012) a súčasne aj výšku žalovanej sumy. Vykonaným dokazovaním považoval okresný súd za preukázané, že poistný vzťah medzi sťažovateľkou a žalovanou vznikol tak, ako to tvrdila sťažovateľka, ku dňu 1. decembra 2011 mala žalovaná svoje zmluvné povinnosti voči sťažovateľke splnené a plniť si ich prestala od 1. decembra 2011. Okresný súd vyzval sťažovateľku, aby preukázala doručenie výzvy žalovanej v súlade s § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľka doručenie výzvy žalovanej nepreukázala a okresnému súdu uviedla, že *„pre preukázanie dôvodnosti nároku na zaplatenie poistného nie je nevyhnutné dokladať súdom vyžiadajú výzvu podľa § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak by totiž súd dospel k záveru, že žalobca zánik poistenia nepreukázal, poistenie by trvalo aj naďalej a o to viac by nárok žalobcu na dojednané poistné zostal zachovaný. Žalobcom uplatňovaný nárok totiž nie je viazaný na právnu skutočnosť zániku poistnej zmluvy.“* S ohľadom na to, že sťažovateľka svoje tvrdenia o zániku poistnej zmluvy uvedené v žalobe nepreukázala, keďže nepreukázala, kedy uplynula jednomesačná lehota v zmysle § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorej plynutie za sa odvíja od doručenej výzvy žalovanej, okresný súd jej žalobu zamietol. Podľa názoru okresného súdu bez náležitého preukázania uvedenej skutočnosti nebolo možné vylúčiť, že ku zániku poistnej zmluvy došlo skôr, ako sťažovateľka uviedla, v dôsledku čoho by bol opodstatnený jej nárok iba v nižšej než žalovanej sume. Pokiaľ sťažovateľka nepredložila dôkazy potrebné na preukázanie svojho tvrdenia, musí niesť nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu o jej návrhu, ktoré vychádza zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov.

Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom uviedla, že jej právny zástupca v čase podania žaloby uvedenými dokladmi nedisponoval, nemá ich ani dosiaľ k dispozícii, navyše na preukázanie dôvodnosti nároku na zaplatenie poistného nie je nevyhnutné preukazovať doručenie výzvy žalovanej, pretože aj v prípade, ak okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľka zánik poistenia nepreukázala, poistenie by trvalo aj

naďalej, a o to viac by jej nárok na dojednané poistné zostal zachovaný. Sťažovateľka rozsudok okresného súdu žiadala zmeniť a vyhovieť jej žalobe.

Krajský súd rozsudkom č. k. 16 Co 848/2014-52 z 11. júna 2015 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sa „v celom rozsahu stotožňuje s právnymi závermi okresného súdu, ktorý pri svojom rozhodovaní vychádzal z dostatočne zisteného skutkového stavu veci. Svoje rozhodnutie náležite odôvodnil v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. a vec aj správne právne posúdil. V zmysle ust. § 801 ods. 2 OZ podmienkou platného zániku poistenia je doručenie výzvy poisťovateľa na zaplatenie poistného za ďalšie poistné obdobie do jedného mesiaca odo dňa doručenia výzvy na jeho zaplatenie, ak nebolo poistné zaplatené pred doručením tejto výzvy. Pokiaľ navrhovateľ v konaní tvrdí, že odporkyni predmetnú výzvu doručil, jeho zaťažuje dôkazné bremeno, teda, preukázanie ním tvrdenej skutočnosti. Je síce pravdivým tvrdenie navrhovateľa, že pokiaľ nedošlo k zániku poistenia, odporkyňa je povinná naďalej plniť poistné v zmysle medzi nimi uzavretej poistnej zmluvy, táto skutočnosť však nemá vplyv na správnosť právneho posúdenia veci okresným súdom vzhľadom k tej skutočnosti, že navrhovateľ si uplatňuje nárok na zaplatenie poistného za dobu do zániku poistenia. Pokiaľ nie je zrejmé, kedy bola výzva doručená odporkyni, nie je možné zistiť ani to, kedy poistenie zaniklo, a ani či nárok navrhovateľa na zaplatenie poistného (do zániku poistenia) je dôvodný.“.

Rozsudok krajského súdu č. k. 16 Co 848/2014-52 z 11. júna 2015 bol sťažovateľke doručený 20. júla 2015.

Sťažovateľka sťažnosť doručení ústavnému súdu, ktorou namietala porušenie základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 14 C 49/2014-36 zo 14. apríla 2014 a rozsudkom krajského súdu č. k. 16 Co 848/2014-52 z 11. júna 2015, odôvodnila tým, že tieto rozhodnutia sú nedostatočne odôvodnené, sú založené na nesprávnej aplikácii právnych predpisov, rozhodnutia sú vnútorne nelogické a odporujú tomu, čo i samotné súdy konštatujú, a to, že pokiaľ nedošlo k zániku poistenia, žalovaná je povinná plniť poistné v zmysle uzavretej zmluvy. Sťažovateľka sa od začiatku domáhala zaplatenia žalovanej sumy z titulu nezaplateného poistného za obdobie trvania

poistnej zmluvy, jej uzatvorenie medzi účastníkmi nebolo sporné, čo akceptovali i všeobecné súdy. Pokiaľ nebolo preukázané, že poistná zmluva zanikla, potom musela naďalej trvať a zaväzovať i žalovanú. Z vykonaného dokazovania nemohlo preto vyplynúť, že sťažovateľka sa domáhala zaplatenia poistného za dlhšie obdobie, než len za také, ktoré jej patrilo. Sťažovateľkou uplatnené právo nie je viazané na právnu skutočnosť zániku zmluvy. Pokiaľ všeobecné súdy žiadali od sťažovateľky dôkaz o skutočnosti, ktorá rozhodnutie o vyhovení žalobe nepodmieňovala, porušili tým princípy dokazovania, kontradiktórnosti, ako aj rovnosti strán v konaní. Okresný súd i krajský súd vo veci sťažovateľky aplikovali právo svojvoľne, dotknuté ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku aplikovali nesprávne a popreli tým ich účel a zmysel.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ako vyplýva z podanej sťažnosti, sťažovateľka tvrdí, že k porušeniu týchto jej práv malo dôjsť jednak rozsudkom okresného č. k. 14 C 49/2014-36 zo 14. apríla 2014 a jednak rozsudkom krajského súdu č. k. 16 Co 848/2014-52 z 11. júna 2015.

Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 14 C 49/2014-36 zo 14. apríla 2014.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto

sťažnosť ústavný súd odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tejto časti sťažnosti sťažovateľky, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jej základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade odvolaciemu súdu. Krajský súd ako súd odvolací vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 16 Co 848/2014-52 z 11. júna 2015. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie sťažovateľky bolo dôvodné a rozhodnúť o ňom.

Ústavný súd preto podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa v jej časti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 14 C 49/2014-36 zo 14. apríla 2014 pre nedostatok právomoci.

Odlíšná je situácia vo vzťahu k rozsudku krajského súdu č. k. 16 Co 848/2014-52 z 11. júna 2015. Na prerokovanie tejto časti sťažnosti sťažovateľky je právomoc ústavného súdu daná, avšak sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 16 Co 848/2014-52 z 11. júna 2015, pričom podstatou jej námietok bolo, že krajský súd potvrdil ako vecne správny rozsudok okresného súdu, ktorým bola jej žaloba o zaplatenie 161,70 € s 9,25 % úrokom z omeškania ročne od 28. apríla 2012 až do zaplatenia zamietnutá, pričom pri svojom rozhodovaní krajský súd aplikoval dotknuté ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce otázky dokazovania, vyhodnotenia jeho výsledkov a dôkazného bremena spôsobom, ktorý poprel ich účel a zmysel.

Ústavný súd si je vedomý toho, že vzhľadom na povahu predmetu konania je správne vyhodnotenie dôkazného bremena rozhodujúce pre vyhodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania. Hoci v danom prípade bolo v „*hre*“ iba 161,70 €, to ešte nemusí znamenať, že v okolnostiach posudzovanej veci napokon napadnuté rozhodnutie nemohlo mať negatívne dôsledky na sťažovateľku. V každom prípade však už vzhľadom na hodnotu, ktorá je „*v hre*“, je zrejmé, že sťažovateľkou tvrdené porušenie označených ustanovení ústavy nedosahuje v danom konkrétnom prípade intenzitu predstavujúcu možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania dotknúť.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vo svojej podstate sťažovateľka namieta nesprávne vyhodnotenie dôkazného bremena a výsledkov vykonaného dokazovania v spojení s jeho právnym posúdením zo strany všeobecných súdov, v dôsledku ktorého mala byť ukrátená napadnutým rozsudkom krajského súdu napokon o finančnú čiastku 161,70 €.

Ústavný súd v tejto súvislosti navyše konštatuje, že napadnutý rozsudok krajského súdu nevyvoláva z hľadiska kritérií jeho zákonnosti zásadné pochybnosti. Ostatne ani relevancia námietok sťažovateľky smerujúcich proti napadnutému rozsudku krajského súdu v kontexte posúdenia možného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru neumožňuje dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia sťažovateľkou uvedených práv. Žalobca v občianskom súdnom konaní

vymedzuje predmet konania nielen petitom svojej žaloby, ale aj opísaním rozhodujúcich skutočností, na ktorých svoje právo zakladá. V tomto prípade si sťažovateľka uplatnila nárok na zaplatenie poistného za dobu do zániku poistenia. Takto tvrdeniami sťažovateľky skutkovo vymedzenú žalobu posudzovali všeobecné súdy, a pretože sťažovateľka nepredložila dôkazy potrebné na ich preukázanie, jej žalobu na základe vykonaných dôkazov zamietli.

Všetky tieto okolnosti majú vplyv aj na intenzitu sťažovateľkou namietaného porušenia zákona (jeho ústavnoprávny rozmer), ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedená finančná čiastka, z ktorej v skutočnosti „*pramenilo*“ napadnuté rozhodnutie, zjavne nedosahuje ani trojnásobok minimálnej mzdy, teda sumy, ktorá je aj vo sfére všeobecného súdnictva považovaná za bagateľnú (pozri § 238 ods. 5 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý ustanovuje trojnásobok minimálnej mzdy ako podmienku prípustnosti dovolania proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu vo veciach týkajúcich sa peňažného plnenia).

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že ak sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom výnimočných prípadoch, v ktorých došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, II. ÚS 297/2013)]. Posudzovaná vec takúto intenzitu zjavne nedosahuje, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2016